

KIIKALAN KOTISEUTUMUSEO

rakennusten kuntoarvio ja korjaussuunnitelma

Kiikalan kotiseutumuseo – rakennusten kuntoarvio ja korjaussuunnitelma

Tilaaaja:

Salon tuotanto- ja kulttuurihistoriallinen museo SAMU

Tekijät:

Arkkitehtitoimisto Antti Nyman / Antti Nyman

www.anttinyman.fi

Restart Ky / Lauri Leppänen

www.restart.fi

KIIKALAN KOTISEUTUMUSEO

rakennusten kuntoarvio ja korjaussuunnitelma

Yhteistyössä:

ARKKITEHTITOIMISTO
ANTTI NYMAN

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	5
2. RAKENNUKSET	7
2.1 AITTA	9
2.2 SAVUSAUNA	11
2.3 PAJA	13
2.4 TORPPA	15
2.5 RIIHI	19
2.6 LIITERI	21
2.7 PÄÄRAKENNUS	23
3. KORJAUSOHJEET	27
3.1 AJOITUSKAAVIO	28
3.2 YMPÄRISTÖ	31
3.3 PERUSTUS JA ALAPOHJA	32
3.4 ULKOSEINÄT	33
3.5 KATTO	34
3.6 IKKUNAT JA OVET	36

Torpan lautaovi.

1. JOHDANTO

Tämän kuntoarvion ja korjaussuunnitelman ovat laatineet yhteistyössä Lauri Leppänen, Restart Ky ja Antti Nyman, Arkkitehtitoimisto Antti Nyman. Työhön liittyvä kenttätutkimus suoritettiin elokuussa 2014 ja kirjallinen tuote valmistui lokakuussa 2014.

Kiikalan kotiseutumuseo on perustettu 1961 silloisen Kiikalan kunnan museo- ja kotiseutulautakunnan alaisuuteen. Museoalueen hoidosta ja ylläpidosta on vastannut Kiikala seura ry sen perustamisesta vuodesta 1993 alkaen. Kotiseutumuseon toiminta on perustunut suurelta osin talkootyöhön esineistön keräämisestä rakennusten siirtoon ja huoltoon. Museoalue ei ole alkuperältään vanha pihapiiri, vaan alueen rakennukset on siirretty sinne useista eri taloista ja pihapiireistä Kiikalan kunnan alueelta. Museotoiminta alkoi 1963 järvenkuivatusparakissa, joka on sittemmin vuonna 1990 purettu. Alueen nykyiset rakennukset on

siirretty alueelle eri vuosina 1963-94. Tässä työssä ei syvennytä rakennusten historiaan, vaan annetaan käsitys rakennusten rakenteista, kunnosta ja tarvittavista korjaustoimenpiteistä.

Rakennusten siirron yhteydessä tapahtunut uudeleen rakentaminen on pitänyt tarvittavat korjaamisen ja huoltamisen toimenpiteet vähäisinä. Kiikalan kotiseutumuseolle kuntoarvion ja korjaussuunnitelman laatiminen on tullut ajankohtaiseksi sen rakennuskannan vanhetessa. Vuosikymmenten kuluessa museoalueen rakennusten säilyminen rakennusteknisesti kunnossa, käyttöturvallisina ja esteettisesti kauniina edellyttää niiden säännöllistä huoltamista. Säännöllinen huoltaminen pidentää eri rakennusosien teknistä käyttöikää ja näin vähentää tarvetta suuremmille korjauksille. Tämä kuntoarvio ja korjaussuunnitelma on tarkoitettu oppaaksi museoalueesta vastaaville ja korjaamisesta huolehtiville henkilöille ja organisaatioille.

Kuntoarvio ja korjaussuunnitelma sisältää johdannon lisäksi kaksi lukua. Toisessa luvussa ”Rakennukset” perehdytään erikseen jokaiseen rakennukseen ja käydään läpi sen rakenteet ja kunto. Lisäksi annetaan suositukset rakennusosien huoltamiseen ja korjaamiseen. Kolmannessa luvussa ”Korjausohjeet” annetaan ohjeet rakennusosittain niiden kunnostamiseen ja korjaamiseen.

Alueen rakennusten arvo on ensisijaisesti paikallishistoriallisesti merkittävien museoesineiden säilyttämiseen liittyvä käyttöarvo. Lisäksi rakennukset tallentavat paikallista rakennustekniikkaa ja -tapaa siltä osin kuin se on siirron ja uudelleen rakentamisen yhteydessä säilynyt. Museoalue on ollut perustamisesta lähtien Kiikalalaisille merkittävä paikallisidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistaja. Säännöllisellä kunnossapidolla ja huoltamisella alue voi jatkaa tätä roolia Kiikalan kyläyhteisössä.

Turussa 8.10.2014

Tekijät

Asemapiirros 1:500. Kuva Arkkitehtitoimisto Antti Nyman

2. RAKENNUKSET

Museoalue koostuu Kiikalan kunnan alueelta eri pihapiireistä siirretyistä rakennuksista. Museotoimintaan hankittu alue on rakentunut rakennus kerrallaan vuodesta 1963. Museotoiminta alkoi alueella sijainneessa vanhassa järvenkuivaustyömaan parakkirakennuksessa, joka on purettu vuonna 1990. Ensimmäinen nykyisistä alueelle siirretyistä rakennuksista on aitta vuodelta 1963. Viimeisimpänä lisäyksenä alueelle on siirretty päärakennus vuonna 1994. Kaikki alueen

rakennukset edustavat paikallista rakennus- ja rakentamistyyliä, vaikka siirron ja uudelleen rakentamisen yhteydessä on väistämättä kadonnut alkuperäisiä rakennusosia ja käytännön rakentaminen on tapahtunut nykyajan menetelmin.

Kuntoarvio ja korjaussuunnitelma koskee rakennusten säilymisen ja turvallisen käytön takaavia rakennusosia. Rakennuksista käydään läpi mm. perustus, runko, katto, ikkunat ja ovet sekä muuratut rakenteet

niiltä osin kuin ne liittyvät rakennuksen säilymiseen. Tässä dokumentissa ei perehdytä tulisijojen kuntoon ja käyttöturvallisuuteen. Rakennusten rakennustaiteellinen arviointi on myös jätetty dokumentin ulkopuolelle.

Rakennusten huollossa ja korjaamisessa tulee kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että käytettävät rakentamistavat ja materiaalit ovat mahdollisimman yhdenmukaisia rakennuksen alkuperäisen rakentamisan kanssa.

RAKENNUKSET SIIRTOAJANKOHDAN MUKAAN:

1 AITTA

Siirto: 1963
Alkuperä: Kiikala, Satakoski, Lähijoen talo

2 SAVUSAUNA

Siirto: 1968
Alkuperä: Kiikala, Tervankankare

3 PAJA

Siirto: 1978
Alkuperä: Kiikala, Kruusilan jäpi

4 TORPPA

Siirto: 1970-luvulla
Alkuperä: Kiikala, Peltola,

5 RIIHI

Siirto: 1980
Alkuperä: Kiikala, Kirkonkylä, Sepän talo

6 LIITERI

Siirto: 1980-luvulla
Alkuperä: Kiikala, Kirkonkylä, Peltoniemen talo

7 PÄÄRAKENNUS

Siirto: 1994
Alkuperä: Kiikala, Peltola, Kylä-Sipilän sotilasvirkatalon päärakennus.
Alkuperäinen rakennusvuosi 1837

2.1 AITTA

RAKENNUS:

Aitta on pitkänurkkainen salvottu hirsirakennus. Puinen jalas-rakenne tukeutuu nurkkakivien varaan. Kaksikerroksisen rakennuksen sisäänkäyntisivu si-
sentyy ensimmäisen kerroksen osalta n.50cm, ja lau-
taoven eteen muodostuu etutasanne. Rakennuksen
päätyseinät on salvottu ylös asti ja katto tukeutuu
vuoliaisten varaan. Harjakaton vesikatteena on 2-sau-
vainen betonitiili. Betonitiilen alla on vanha bitumi-
huopakate. Päätyseinien yläosassa on ikkunalasittomat
aukot toiseen kerrokseen.

Aitta edestä.

Aitta kaakosta. Jalaksen kalistuma on havaittavissa rakennetta katsot-
taessa sivulta. Puuston harvennus on tarpeellista aitan ympärillä.

TOIMENPITEET:

Hirsiseinien vaakasaumoissa on paikoitellen lahovau-
rioita, ja ne edellyttävät korjausta. Korjaustoimen-
piteessä poistetaan laho puuainees riittävässä laajuus-
dessa ja korvataan tiheäsyisellä männyn sydänpuulla.
Korjauksessa on kiinnitettävä huomiota viistosateen
aiheuttaman veden ohjautumiseen seinärakenteesta
poispäin.

Katolle kertyvä sammal hidastaa katon kuivumista
ja nopeuttaa betonin haurastumista. Lisäksi sau-
moihin tunkeutuva sammalkasvusto nopeuttaa uuden
kasvuston syntymistä. Katolta on suositeltavaa pois-
taa sammal harjaamalla tai painepesulla noin viiden
vuoden välein.

Käyttöturvallisuuden varmistamiseksi aittaan on
rakennettava uusi porras. Rakennuksesta irrallisen hir-

Käyttöturvallisuuden takaamiseksi aitan sisäänkäyntiporras täytyy uusua.

sirakenteisen portaan lisäksi sisäänkäyntitasanteella on
suositeltavaa pitää nykyisenkaltaista puista poikittaista
kynnyslautaa tai -rallia.

Jalasrakenne on kallistunut eteenpäin. Kallistumas-
ta ei ole nykyisessä tilanteessa haittaa rakenteen toimi-
vuuden kannalta. Kallistumaa tulee seurata, ja mikäli
siinä havaitaan muutosta huonompaan suuntaan, täy-
tyy ryhtyä toimenpiteisiin kallistuman pysäyttämiseksi
ja korjaamiseksi.

Rakennuksen välittömässä läheisyydessä ole-
va puusto (n.3m) on suositeltavaa raivata ilman
kiertämisen ja rakennuksen kuivana pysymisen
mahdollistamiseksi.

Valoaukkoihin on suositeltavaa asentaa
pieneläinverkko.

Hirsien vaakasaumat edellyttävät paikoittain korjaustoimenpiteitä.

2.2 SAVUSAUNA

RAKENNUS:

Savusauna on lohkokivien varaan salvottu pitkänurkainen kahden kerroksen korkuinen hirsirakennus. Rakennuksen päätyseinät on salvottu harjalle asti. Vuoliaisten varaan tukeutuvan harjakaton vesikatteena on 2-sauvainen betonitiili bitumihuopa-aluskatteella. Saunarakennuksessa on lauta ovi ja pieni kaksiruutuinen ikkuna.

TOIMENPITEET:

Maanpinta edellyttää muotoilua saunarakennuksen ympärillä. Nousseen maanpinnan poistolla varmistetaan pintavesien ohjautuminen pois päin rakennuksesta. Maan pinnan muotoilun yhteydessä rakennuksen liikkunut lohkokiviperustus täytyy oikaista.

Etuseinän yläosan lahovaurio ei laajene ja siten ei edellytä välittömiä toimenpiteitä.

Savusauna lounaasta. Etukulman hirsistä voidaan päätellä rakennuksen olleen joskus osa isompaa rakennuskokonaisuutta.

Hirsirunko on pääosin hyvässä kunnossa. Alin hirsikerros on paikoin laho maanpinnan nousemisen seurauksena ja edellyttää uusimisen. Etuseinän yläosassa vuoliaisen päälle mahdollisesti jonkin eläimen pesän aiheuttama lahovaurio ei ole aktiivinen ja ei siten edellytä korjaamista. Rakennuksen takana varastoitavat hirret aiheuttavat saunarakennukseen kosteusrasitusta ja ovat siten riski lahovaurioille. Hirret suositellaan hävitettäväksi.

Saunarakennuksen betonitiilikatto on hyvässä kunnossa. Kaksi-sauvaisen betonitiilen alla on bitumihuopa.

Ulko-oven alareunan ja kynnyksen kunto tulee tarkistaa maanpinnan muotoilun, perustuksen oikaisun

Vesikaton betonitiilet ovat hyvässä kunnossa. Rästäs ja tuulilaudat edellyttävät korjaamista.

ja alimman hirsikerran vaihdon yhteydessä. Rakennuksen 2-ruutuinen ikkuna ei edellytä toimenpiteitä.

Maanpinta edellyttää muotoilua, perustuskivet oikaisun ja alin hirsikerta korjausta.

Ryhdikäs ja kaunis hirsikehä on hyvässä kunnossa. Katto on suositeltavaa puhdistaa harjaamalla noin viiden vuoden välein.

2.3 PAJA

RAKENNUS:

Paja on nurkkakivien varaan salvottu pitkänurkkainen maalattiallinen hirsirakennus. Nurkkakivien välit on täytetty kylmäladotuilla kivillä. Seinät on salvottu tasakertaan asti ja kattotuolit kannattelevat vesikattorakenteen. Betonitiilinen vesikate on toteutettu ilman aluskatetta. Pajarakennuksessa on lautaovi.

TOIMENPITEET:

Vesikatteessa on muutama vuotokohta, ja se vaatii korjaustoimenpiteitä. Katon tiilet ovat hyväkuntoiset. Katto huoltamalla siitä saadaan jälleen vedenpitävä. Katolle kertyneet roskat ja sammalet tulee poistaa harjaamalla tai painepesulla. Katon puhdistaminen on

suositeltavaa toistaa noin viiden vuoden välein. Tiilien ladonta sekä ruoteiden kunto tulee tarkistaa ja tarvittaessa lahot korvata uusilla. Katon räystääs- ja tuulilaudat korvataan uusilla siinä laajuudessa kuin lahovauriot edellyttävät.

Maanpinta on noussut rakennuksen ympärillä, ja alin hirsikerta on osittain maata vasten. Rakennuksen lounaiskulman nurkkakivi on liikkunut viereisen puun juurten pakottamana. Rakennusta lähinnä olevaa puustoa tulee raivata noin kolmen metrin etäisyydeltä. Maanpinta edellyttää muotoilemisen siten, että pintavedet ohjautuvat rakennuksesta pois päin. Alin hirsikerta vaatii korjauksen niiltä osin kuin se on laho.

Maanpinnan muotoilun ja alimman hirsikerran korjauksen yhteydessä täytyy rakennuksen nurkkakivien korko tarkistaa siten, että hirsikehä ei ole kosketuksessa maan kanssa.

Hirsikehä on rakennuksen käyttötarkoituksen huomioiden hyvässä kunnossa lukuun ottamatta alinta hirsikertaa. Kehikko on lievästi painautunut vinoon. Kehikon jäykkyys tulee tarkistaa em. korjausten yhteydessä ja arvioida följäreiden tarve.

Rakennuksen koilliskulman lahovaurioitunut räystääs.

Luoteiskulman liikkunut nurkkakivi.

Maanpinnan nouseminen ja perustuksen painuminen on saattanut alimman hirsikerran jatkuvaan kosteusrasitukseen.

Paja luoteesta. Lähimpien puiden poisto vähentää räsistystä rakennuksen katto- ja perustusrakenteisiin.

Kiikala-Seura ry

2.4 TORPPA

RAKENNUS:

Pitkänurkkainen tasakertaan asti salvottu hirsirakennus tukeutuu lohkokiviperustuksen päälle. Rakennuksessa on eristämätön tuulettuva rossi-alapohja. Vesikatteena kattotuolirakenteiden päällä on 2-sauvainen betonitiili ja sen alla bitumipintahuopa-aluskaite. Muurattuja savupiippuja rakennuksessa on kaksi. Rakennuksen hirsiseinät on vuorattu ulkoa päin punamullatulla vaihtelevalla rima-lautavuorauksella. Rakennuksen ikkunat ovat 2-lasiset 6-ruutuiset puuikkunat kittilaseilla. Rakennuksessa on kaksi lautoa. Rakennuksen eteläpäässä on lautarakenteinen porstua omalla rakennuksen runkoon nähden poikittaisella vesikatolla.

Tuulettuva rossialapohja. Rakennuksen lattia on irrallaan rungosta. Alin hirsikerta edellyttää tarkistamisen ulkovuoren korjauksen yhteydessä.

Torppa koillisesta. Rakennus on yleisesti ottaen ryhdikäs ja käyttötarkoitus huomioiden hyvässä kunnossa.

TOIMENPITEET:

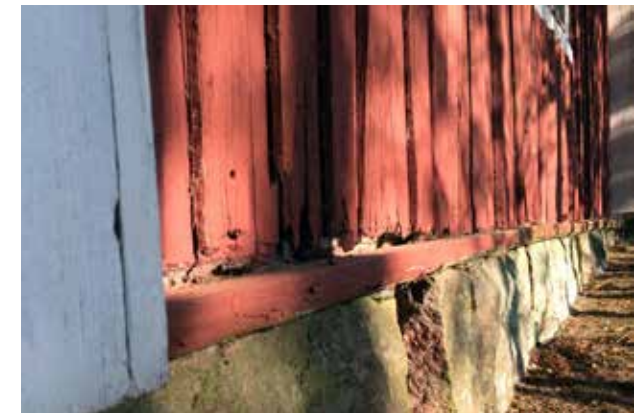
Yleisesti ottaen rakennus on ryhdikäs ja käyttötarkoitus huomioiden hyvässä kunnossa. Rakennuksen betonitiilikatossa on muutama vuotokohta rikkoutuneiden tiilien ja piippujen juurien kohdalla. Katto vaatii puhdistuksen harjaamalla tai painepesulla. Rikkoutuneet katto- ja harjatiilet tulee vaihtaa samanlaisiin korvaustiiliin ja piippujen juurien pellitykset tarkistaa vedenpitäviksi. Päätyräystäiden tuulilaudat ovat lahot ja edellyttävät uusimisen. Vähäisellä käytöllä oleviin savupiippuihin on suositeltavaa asentaa hatut. Eteläpään porstuan Kattolapteen vesikate on hyvässä kunnossa ja huoltotoimenpiteeksi riittää puhdistus ja tarvittaessa tuulilautojen vaihto. Kattolape on kaareu-

Katon itä-lape on sammaloitunut ja edellyttää puhdistamisen sekä vuotokohtien korjaamisen.

tunut kuopalle luoteiskulman nurkkakiven liikkumisen seurauksena. Perustuksen oikaisun yhteydessä tulee varmistaa katon palautuminen oikeaan korkoon, ja vesikatteen vedenpitävyys.

Rakennuksen ulkovuorilaudoituksen alapää ja tippalistat ovat paikoin lahot ja vaativat korjaustoimenpiteitä. Ulkovuorauksen korjaamisen yhteydessä tulee kartoittaa alimman hirsikerran lahovauriot ja tehdä tarvittavat korjaustoimenpiteet. Oletettavasti alimmassa hirsikerrassa on jonkin verran hirsikorjaustarvetta. Hirsikehikon riveenä on käytetty mineraalivillaa. Jatkossa hirsikorjausten yhteydessä mineraalivillalla korvataan pellava-riveellä niiltä osin kuin se on

Ulkovuorauksen alapää ja tippalista vaativat korjaustoimenpiteitä.

korjauksen yhteydessä mahdollista. Ulkovuorausta rasittava puusto ja pensaskasvillisuus on suositeltavaa poistaa rakennuksen välittömästä läheisyydestä. Punamultaus suoritetaan korjaustoimenpiteiden jälkeen.

Rakennuksessa on kymmenen ikkuna-aukkoa ja kaksi ovea. Ikkunoiden korjaustarve vaihtelee aukoittain. Kolmen ikkuna-aukon ikkunat vaativat korjaustoimenpiteen. Vaurioituneita puuosia korvataan uusilla, harmaantunut puuaines poistetaan, suoritetaan pohjamaalaus, kittaus ja lopuksi pintamaalaus. Loput ikkunat ovat paremmassa kunnossa ja niihin riittää pääosin huoltomaalaus. Rakennuksen ovien pienat ja saranoiden kiinnitykset edellyttävät tarkistamisen. Ik-

kunoiden, ovien ja ulkovuorauksen alapäässä olevien tippalistojen toimivuus edellyttää tarkistamisen. Rakennuksessa on lukuisia kohtia, joissa viistosade pääsee ulkovuorauksen sisäpuolelle. Tippalistojen korjaamisessa ja huoltamisessa tulee johdonmukaisesti toteuttaa tippalistojen toimintaperiaatetta, jossa tippalista johdattaa veden pois päin rakennuksesta.

Maanpinnan nouseminen edellyttää maan poistamista rakennuksen koilliskulmalla. Maanpinta tulee muotoilla siten, että sadevedet ohjautuvat pois päin rakennuksesta. Rakennuksen luoteiskulman nurkkakivi on liikkunut routimisen seurauksena ja vaatii korjauksen oikeaan korkoon.

Torppa etelästä.

Vasemmassa: Routimisen seurauksena nurkkakivi on liikkunut. Keskellä: Maanpinta vaatii muotoilua rakennuksen etelä- ja koillissivuilla. Oikealla: Kasvusto estää ilman kierron rakennuksen ympärillä ja rasittaa rakenteita.

Ikkunoiden eriasteisia vaurioita: 1. Lahovauriot edellyttävät puuosien korjauksia. 2. Harmaantunut ja halkeillut puite voidaan kunnostaa poistamalla pehmeä puuaines, kittaamalla halkeamat ja maalaamalla öljymaalilla. 3. Tippalistojen toimintaperiaatteessa on oleellista veden ohjautuvuus pois rakenteista. 4. Ikkunan huoltotarve on lähinnä kittauksen korjaus ja huoltomaalaus.

Ulko-ovien saranoiden kiinnitys täytyy tarkistaa ja oveen lisätä puuttuva vaakajäykiste.

2.5 RIIHI

RAKENNUS:

Nurkkakivien varaan perustettu rakennus muodostuu kahdesta osasta: hirsikehästä ja rankarakenteisesta osasta. Hirsikehä on lamasalvottu pitkänurkkainen rakennus, jonka päätyseinät on salvottu harjalle asti, ja vesikattoa kannattelevat päätyseiniin tukeutuvat vuoliaiset. Rankarakenteisen osan seinät ovat pystylautaa ja rankarakenteisen osan kattorakenteena ovat kattotuolit. Yhtenäinen vesikatto suojaa molempia rakennuksen osia. Vesikatteena on betonitiili ilman aluskatetta. Hirsikehän sisällä on maalattia ja rankarakenteisella osalla tuulettuva rossialapohja. Rakennuksessa on kolme oviaukkoa, kaksi rankarakenteiseen osaan ja yksi hirsiosaan.

TOIMENPITEET:

Rakennuksen ympärillä kasvava puusto rasittaa perustuksia ja kattoa. Puuston harventaminen tulee tehdä noin kolmen metrin säteellä rakennuksesta. Katto on pahoin sammaloitunut ja roskaantunut puustosta putoavien lehtien seurauksena. Katto tulee puhdistaa harjaamalla tai painepesulla. Puhdistuksen jälkeen katto tarkistetaan ja mahdolliset rikkiäiset tiilet korvataan vastaavilla. Katosta puuttuva aluskate edellyttää, että katon kuntoa ja vedenpitävyyttä seurataan aktiivisesti. Hirsikehän osalle suositellaan aluskatteen asentamista. Tuulilaudat ovat lahot ja edellyttävät uusimisen.

Rakennuksen perustuskivet ovat liikkuneet maanpinnan kohoamisen vuoksi. Maanpinta muotoillaan siten, että sadevedet ohjautuvat rakennuksesta pois-

päin ja alin hirsikerta tuulettuu alapuolelta. Maan kohoaminen on ollut voimakkainta rakennuksen länsipuolella. Rakennuksen koilliskulman nurkkakivi on liikkunut niin paljon, että rakennuksen nurkka on ilmassa. Maanpinnan muotoilun yhteydessä tarkistetaan nurkkakivien korot ja asemat.

Rakennuksen runko on pääosin hyvässä kunnossa. Alin hirsikerta ja rakennuksen itäseinä on osittain kärsinyt lahovaurioita. Alimman hirsikerran korjaus on hyvä ajoittaa maanpinnan muotoilun ja perustuksen korjaamisen yhteyteen. Takaseinän osalle suositellaan uuden pystylaudoituksen asentamista suojaamaan seinää ja pysäyttämään vaurion etenemisen. Vauriota ei ole kannattavaa korjata massiivisten korjaustoimien vuoksi, riittää kun vaurion eteneminen pysäytetään.

Kuvat vasemmalta oikealle: 1. Rakennuksen lounaiskulman liikkunut nurkkakivi on jättänyt rakennuksen tyhjän päälle. 2. Rakennuksen takana oleva puusto vaatii harvennusta. 3. Itäseinän hirsien suojaksi suositellaan pystylaudoitusta. 4. Maanpinta tulee muotoilla rakennuksesta pois päin kaatavaksi. 5. Riihi on lähes kiinni liiterirakennuksessa. 6. Puuston harvennus vähentää katolle tulevaa roskaa ja rasitusta.

2.6 LIITERI

RAKENNUS:

Rankarakenteinen pystylaudoitettu rakennus on perustettu lohkokivien varaan. Orsistikkorakenne kannattelee vesikattoa. Vesikatteen muodostaa 2-sauvainen betonitiili ja pahvialuskate. Rakennuksessa on kaksi isoa 2-lehtistä ladonovea. Rakennuksen lattia on lankkua ja lattian kannatinpalkit on salvottu rungon alajuoksuihin.

TOIMENPITEET:

Rakennusta lähellä oleva puusto tulee raivata pois. Katolla kasvava sammal ja kerääntyneet roskat tulee puhdistaa harjaamalla tai painepesulla. Katon puhdistuksen jälkeen kattotiilet tarkistetaan ja mahdollisesti vaurioituneet korvataan vastaavilla. Aluskate on revennyt muutamasta kohdasta ja edellyttää korjaami-

sen. Aluskatteen korjaamiseen käytetään öljykarkaita kovalevyä. Räystäs- ja tuulilautojen kunto edellyttää tarkistamisen ja lahot on korvattava uusilla.

Vesikaton pahvialuskate on asennettu suoraan tiiliruoteiden alle ilman tuuletusrimoja. Tuuletusrimojen puute aiheuttaa roskien kerääntymisen aluskatteen päälle ja rasittaa siten aluskatetta normaalia enemmän. Aluskatteen kuntoa tulee seurata vuosittain ja korjata tarvittaessa vaurioituneet kohdat. Vesikaton uusimisen tullessa ajankohtaiseksi tulee katon rakenne muuttua toimivammaksi.

Rakennuksen ympärillä oleva maanpinta muotoillaan rakennuksesta pois päin kaatavaksi pintavesien ohjaamiseksi. Maanpinnan muotoilun yhteydessä rakennuksen nurkkakivien korot tarkistetaan.

Rakennuksen sisällä varastoitavat esineet varautuvat ulkoseinään ja aiheuttavat sen kaareutumisen ulospäin. Sisällä varastoitavat esineet on sijoitettava ja tuettava siten, että ne eivät aiheuta rasitusta rakennuksen rungolle.

Lahovaurio rakennuksen eteläpäädyn räystässä.

Rakennuksen nurkkakivien korot on tarkistettava.

Aluskate on vaurioitunut muutamasta kohdasta.

Orsistikkorakenne kannattelee vesikattoa.

Rakennuksen länsisivun maanpinta vaatii muokkausta.

2.7 PÄÄRAKENNUS

RAKENNUS:

Lyhytnurkkainen lamasalvottu rakennus tukeutuu lohkotuista kivistä kylmäladotun perustuksen varaan. Alapohja on tuulettuva rossialapohja. Vesikattorakenteena on vuoliaisrakenne, jossa vesikattoa kannattelevat vuoliaiset tukeutuvat harjalle asti salvottuihin pääty- ja väliseiniin. Vesikatteen muodostavat aaltomallinen betonitiili ja pahvialuskate. Rakennuksen pystysuuntainen rima-lautavuoraus on punamullattu. Ikkunat ovat pääosin 2-lasisia 4-ruutuisia T-mallin ikkunoita. Sisäänkäyntikuistille avautuvat ikkunat ovat 9-ruutuiset. Ulko-ovi on 2-lehtinen puuovi. Rakennuksessa on avoin kuisti omalla päärakennukseen nähden poikittaisella harjakatolla.

Hauraat aalto-malliset kattotiilet ovat käyttöikänsä lopussa.

Rakennus avautuu luoteeseen. Sisäänkäyntikuistin länsipuolen maanpinta vaatii muotoilua siten, että sadevedet ohjautuvat rakennuksesta pois päin.

TOIMENPITEET:

Rakennus on yleisesti ottaen hyvässä kunnossa ja ryhdistään. Kiireellisin toimenpide on vesikatteen uusiminen. Haurastuneet betonitiilet ovat käyttöikänsä lopussa, joten katolla on useita katkenneita ja rikkoutuneita tiiliä. Betonitiilien alla olevasta pahvialuskatteesta puuttuu yläpuolinen tuuletusväli, joten tiilikaton ruoteet ovat suoraan aluskatteen päällä. Tuuletusvälin puute asettaa aluskatteen suurelle rasitukselle roskien kerääntymisen ja kastuttuaan hitaan kuivumisen vuoksi. Aluskate päättyy ennen ulkoseinän ulkopintaa, joten aluskatteelle päätynyt vesi valuu talon rakenteisiin ja aiheuttaa vaurioriskin. Kuistin katossa rakenteisiin päässyt kosteus on lahottanut alusrakenteita ja edellyttää korjaamisen.

Kuistin lahovaurioituneet kattorakenteet edellyttävät korjaamista.

Ulkoseinän ulkopinnan sisäpuolelle päättyvä aluskate aiheuttaa riskin kosteusvauriolle.

Katon korjaamiseen on useita vaihtoehtoja. Läh-
tökohtana täytyy kuitenkin olla nykyisen tiilikatteen
poistaminen ja korjaamisen aloittaminen aluskattees-
ta. Aluskate täytyy ulottaa noin 20 cm ulkoseinän
ulkopinnan ulkopuolelle ja yläpuolinen tuuletus var-
mistaa tuuletusrimoilla. Katotiilien purkamisen yh-
teydessä täytyy niiden kunto kartoittaa ja tutkia, mis-
sä laajuudessa niitä voidaan hyödyntää vesikatteena.
Hyvä ratkaisu voi olla toisen lappeen tekeminen riittä-

vän hyväkuntoisista nykyisistä tiilistä ja toisen lappeen
tekeminen hankittavista korvaustiilistä. Mikäli nykyis-
ten kattotiilien kunto edellyttää niiden korvaamista
molempien lappeiden osalta, voidaan vesikate korvata
nykyisen kaltaisella betonitiilellä, savitiilellä, kolmiori-
mahuopakatteella tai konesaumatulla rivipeltikatteella.

Ikkunat ja ulko-ovi edellyttävät huoltomaalauksen.
Murtosuojausten kannalta kuistille avautuvien ikku-
noiden kiinnityksiin on lisättävä sisäpuoliset hakaset.

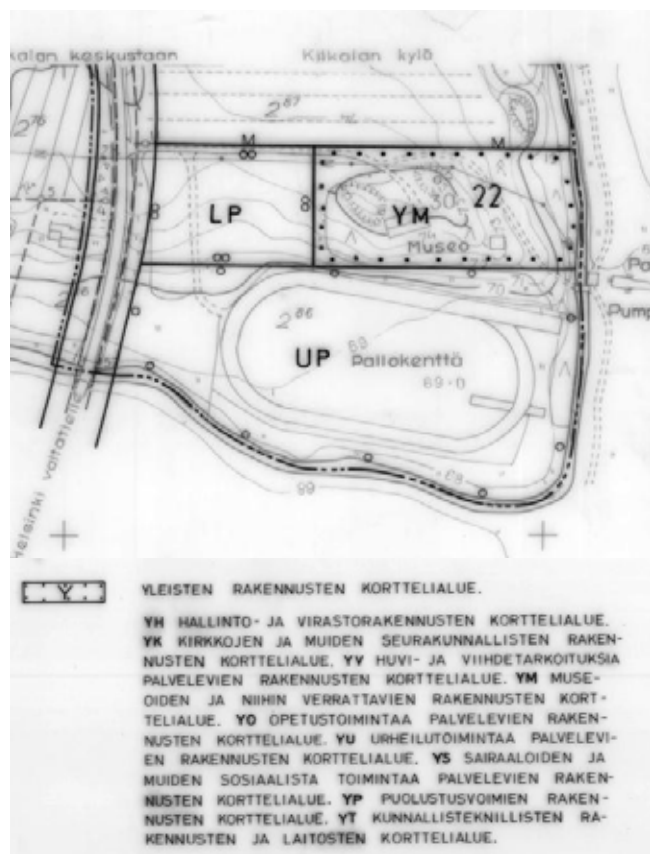
Rakennuksen länsipääty.

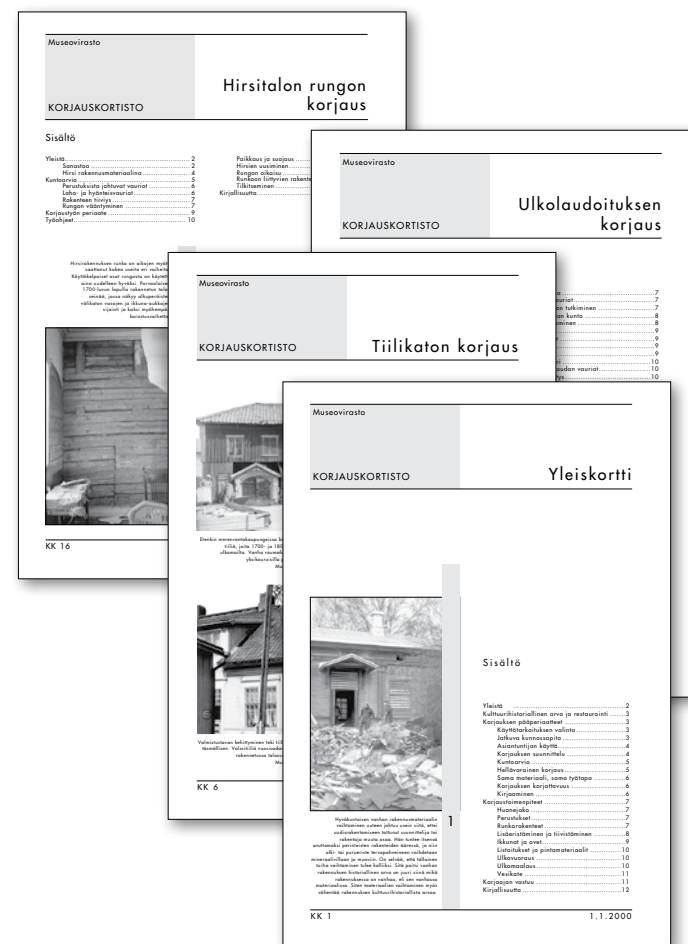
Rakennus itään.

1. Maanpinnan kohoaminen aiheuttaa kosteusrasituksen kuistin rakenteille. 2. Ulkovuorauksen irronneet rimat. 3. ja 4. Julkisivu kaakkoon. Rakennuksen ulkovuoraus on yleisesti hyvässä kunnossa.

Asemakaavaote, voimaantulo 31.5.1972

Museoviraston korjauskortisto on hyvä lähtökohta vanhojen rakennusten huoltamiseen ja korjaamiseen.

3. KORJAUSOHJEET

Alueen rakennusten rakentamistapa on hyvin monimuotoinen. Siirtämisen ja uudelleen rakentamisen yhteydessä on sovellettu siirtoajalle tyypillistä yleistä rakentamistapaa vanhan rakennuksen alkuperäisen rakentamistavan kanssa. Rakennusmateriaaleina on käytetty perinteisten rakennusmateriaalien lisäksi mm. mineraalivillaa ja kalkkiahiekkatiiltä. Uusien rakentamistapojen ja rakennusmateriaalien sekoittuminen vanhaan rakennukseen tekee korjaustöistä monitahoisesta tehtävästä.

Museoalueen tavoitteena on kertoa paikallisesta asumis-, rakennus-, ja rakentamisperinteestä. Rakennusten korjaamisen ja huoltamisen lähtökohtana on pidettävä tätä tavoitetta ja pohdittava jokaisen toi-

menpiteen yhteydessä sen vaikutusta em. perinteen kerrontaan. Onko nyt korjattava rakennusosa luonnollinen osa rakennusperintöä vai mahdollisesti rakennuksen siirron yhteydessä tullut lisä?

Rakennuksilla ei ole kaavallista suojelumerkintää. Rakennukset on vuoden 1972 asemakaavassa osoitettu museoiden ja niihin verrattavien rakennusten korttelialueelle.

Rakennusten huoltaminen ja korjaaminen on tehtävä perinteisin käsityöhön painottuvien rakennusmenetelmin. Käytettävien rakennusmateriaalien tulee olla käyttökohteet huomioiden oikean laatuista uutta tai vaihtoehtoisesti vanhoista rakennuksista kierrätettyä materiaalia. Korjausohjeiden perustana on Museovi-

raston korjauskortisto (ISSN 1236-4517, nid.).

Rakennusten huoltamiseen ja korjaamiseen sisältyy monen tasoisia tehtäviä puhtaanapidosta kantavien rakenteiden korjaamiseen ja uusimiseen. Vuosittain tehtävien huoltotoimien säännöllisyys ja huolellisuus vähentää pitkällä aikavälillä suurempien korjaustöiden tarvetta. Museoalueelle on suositeltavaa laatia huoltokirja, josta selviää tehdyt toimenpiteet ja niiden laatu. Tämän korjausohjeen tarkoituksena on antaa kokonaiskuva Museoalueen korjaustoimenpiteistä ja niiden ajallisesta sijoittumisesta lähivuosina. Jokainen korjaustoimenpide on suunniteltava ennen toteutusta, ja tehdyistä töistä on laadittava kuvallinen raportti laadittavan huoltokirja liitteeksi.

3.1 TYÖJÄRJESTYS

Tässä kaaviossa on esitetty ohjeellinen aikataulu korjaustoimenpiteille. Toimenpiteet on merkitty aikajanalle kiireellisyysjärjestyksessä. Vuosittain toistuvat toimenpiteet on merkitty niitä osoittavin symbolein.

MAANPINNAN MUOTOILU

Maanpinta nousee vuosittain lähemmäksi rakennusten puurakenteita. Maanpintaa on hyvä laskea lapiotyönä muutaman vuoden välein.

IKKUNOIDEN KUNNOSTUS

Ikkunoiden kunnostaminen vuosien varrella lähtien torpan huonokuntoisimmista ikkunoista

PUUSTON JA KASVILLISUUDEN RAIVAAMINEN

Rakennusten seinän vierustoilla kasvavan puuston, pensaikon ja heinikon poisto vuosittain.

KATTOJEN PUHDISTUS

Tiilikattojen kuntoa on seurattava vuosittain ja rikkoutuneet tiilet on uusittava, kertynyt sammal harjataan pois

PÄÄRAKENNUKSEN KATTO

Koko vesikatteen uusiminen aluskatteesta lähtien.

PUUSTON RAIVAUS

Puuston raivaaminen rakennusten ympäriltä.

JALASAITTA

Portaan uusiminen

TORPAN KUISTI

Rankarakenteisen kuistin oikaisu ja vesikaton kunnostus

2015

2016

2017

2018

2019

MAANPINNAN MUOTOILU

Pintavesien ohjaus ja maanpinnan lasku kaikkien rakennusten ympärillä.

KATTOJEN HUOLTO

Kattojen puhdistus ja rikkoutuneiden tiilien vaihto, sekä otsa-, tuuli- ja räystäslautojen uusiminen

PAJAN KUNNOSTUS

Hirsirungon, perustusten ja vesikatteen kunnostus

SAVUPIIPPUJEN HATUT
Torpan ja päärakennuksen
savupiippuihin hatut

RIIHEN JA LIITERIN PERUSTUS

TORPAN KUNNOSTUS
Ulkoverhouksen ja hirsirungon
kunnostus

AITAN HIRSIRUNKO
Hirsivaurioiden korjaus

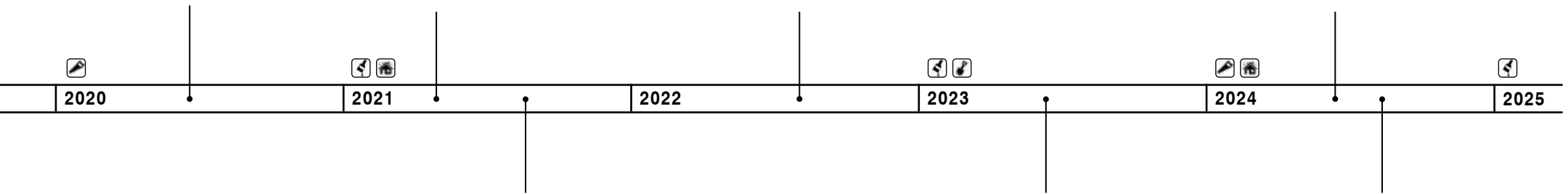
SAVUSAUNAN KUNNOSTUS
Hirsirungon ja perustusten kunnostus

LIITERIN ALUSKATTEEN KORJAUS

RIIHEN TAKASEINÄN VUORAUS

Rakennuksen liian lähellä kasvava puusto rasittaa rakennusta.

Alahirressä kiinni oleva maa aiheuttaa jatkuvan kosteusrasituksen rakennuksen runkoon.

3.2 YMPÄRISTÖ

KASVILLISUUS

Puuston ja pensaskasvuston raivaaminen on museoalueella vuosittain tehtävä toimenpide. Ympäristön toimiessa museokäytössä ei siihen kohdistu kotieläinten ja ihmisten luonnollista räsytystä, vaan sen hoito on tehtävä erillisenä toimenpiteenä.

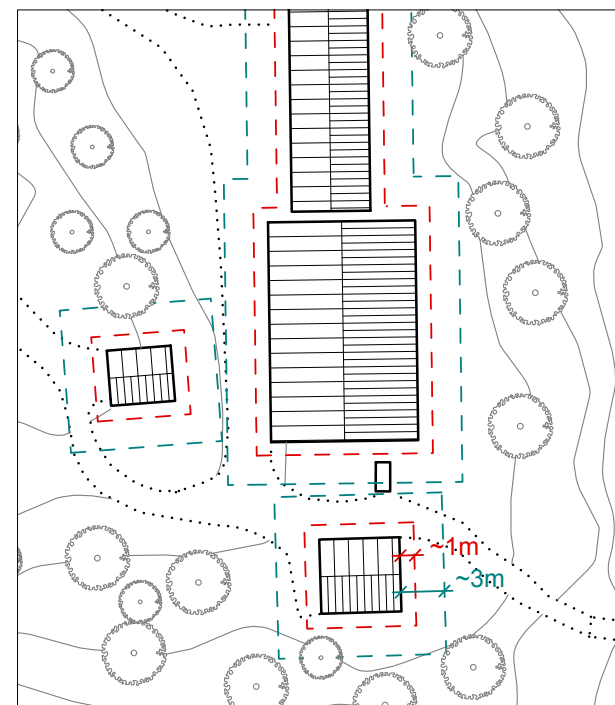
Rakennusten liian lähellä kasvava puusto aiheuttaa räsytystä perustuksille ja katoille. Puiden juuristo voi kasvaessaan liikuttaa perustuksia ja rakennuksissa kiinni kasvavat puunrungot koko rakennuksen runkoa. Puista tippuvat lehdet ja roskat kerääntyvät katoille ja siten edesauttavat sammal-kasvuston kehittymistä. Isot oksat voivat katolle tippuessaan vaurioittaa kattotiiliä. Rakennuksessa kiinni kasvavat pensaat aiheuttavat siihen kosteusrasitusta estämällä ilman luonnollisen kierron rakennuksen ympärillä.

Rakennusten ympärillä tulee olla minimissään kolmen metrin (3m) täysikasvuisista puista vapaa vyöhyke. Vastaava vyöhyke pensaille ja kukkaistutuksille on yksi metri (1m).

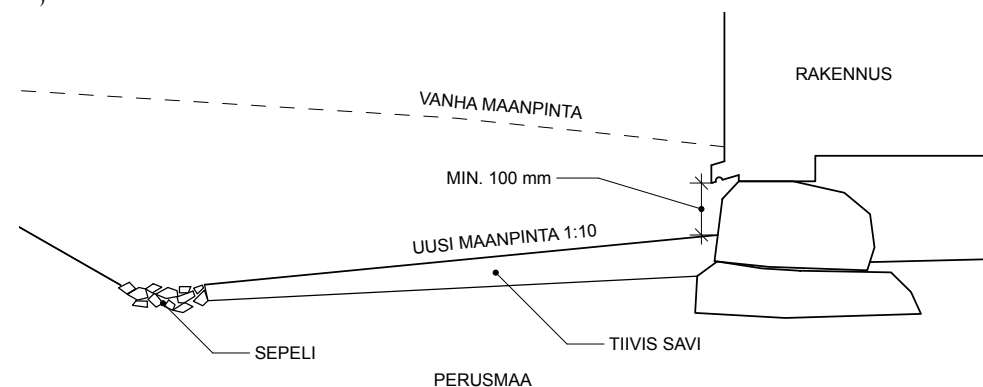
MAANPINNAN MUOTOILU

Maanpinnan muotoilulla on merkittävä rooli rakennuksen kunnossa pysymiseen. Rakennukseen päin kallistuva ympäristö ohjaa sadevedet perustuksiin ja alapohjaan aiheuttaen ylimääräistä kosteusrasitusta. Maanpinnan liiallinen läheisyys alapohjaan ja ulkovuoreen nähdessä lisää kosteus- ja lahovaurioriskiä. Perustusten paikalla pysymisen edellytyksenä on riittävän kuivana pysyvä maaperä. Maaperän liiallinen kosteus rakennusten perustusten ympärillä voimistaa maaperän routimista.

Rakennuksen ympäristön muotoilussa periaatteenä on maanpinnan viettäminen rakennuksesta pois päin. Ulkovuorauksen ja maanpinnan välillä tulisi olla myös riittävästi tilaa ilman kierron ja rakenteiden kuivamisen mahdollistamiseksi. Maanpinnan muotoilun yhteydessä on hyvä tutkia luonnolliset reitit katolta tulevien sadevesien poistumiseen. Tässä kohteessa sadevesille riittävät kuitenkin maanpinnan muokkauksilla tehtävät pintavesien ohjaukset.

Puuston ja rakennuksen välin on hyvä olla minimissään 3m. Kukkaistutusten ja pensaiden 1m.

Periaateleikkaus maanpinnan muotoilusta.

3.3 PERUSTUS JA ALAPOHJA

KIVIEN LADONTA

Rakennusten kivijalkojen liikkuneet tai paikoiltaan poistippuneet perustuskivet kunnostetaan nostamalla rakennusta muutamia senttimetrejä ylöspäin pulotunkkien avulla ja latomalla perustuskivet takaisin paikoilleen. Kivinä käytetään mahdollisimman suuria ja laakeita luonnonkiviä. Isojen kivien väleihin voidaan asentaa pienempiä kiilakiviä tueksi. Mikäli kiilakivien välejä halutaan vahvistaa laastilla, laastina käytetään kalkkisementti 50/50 laastia, ei kovempia sementtilaasteja.

NURKKAKIVET

Vanhoissa rakennuksissa nurkkakivien korot katsotaan pääasiassa silmämääräisesti. Päärakennusta lukuun ottamatta pihapiirin rakennukset seisovat nurkkakivien varassa, joten nurkkakivien paikallaan pysymistä tulee seurata muutaman vuoden välein ja tarvittaessa korjata kivilatomuksia.

Pajan nurkkakivi on liikkunut puun juurien voimasta.

Päärakennuksen sokkelikivet

Torpan sokkelikivet

Riihen nurkkakivi on siirtynyt paikoiltaan ja hirsikehä on osittain ilman tukea.

3.4 ULKOSEINÄT

KENGITYS

Lahovaurioituneen hirsirungon korjaaminen on välttämätöntä, jotta vältetään lahoamisesta johtuvan rakennuksen painumisen aiheuttamilta lisävahingoilta. Rakennuksen painuminen saattaa rikkoa savupiippuja, uuneja tai ikkunoita. Ulkoverhouksen alaosan tippalistat ja tarvittavilta osin pystylaudoituksen alaosat puretaan pois (mikäli rakennuksessa on ulkovuoraus). Rakennusta nostetaan tunkeilla, niin että lahot hirret saadaan poistettua ja uudet hirret veistettyä alle vanhojen mallien mukaan. Rakennusta nostetaan tunkeilla mahdollisimman vähän ja suurta varovaisuutta noudattaen. Savupiippuja ja tulisijoja seurataan noston aikana jotta rakenteet eivät vaurioitu. Ikkunat ja ovet irrotetaan paikaltaan nostojen ajaksi. Hirsikorjaukset tehdään tiukkasyistä hyväkuntoisista purkuhirsistä. Nurkkaliitokset ja hirsien jatkokset tehdään perinteisillä hirsiliitoksilla vanhojen mallien mukaan. Hirsien välit tilkitään pellavaeristeellä.

ULKOVUORAUUS

Ulkovuorauksen tehtävä on suojata sisäpuolisia rakenteita sään rasitukselta. Rakenteena ulkovuorauksen täytyy olla katkeamaton ylhäältä alas. Viistosateella ulkovuoraukseen kohdistuvan veden ja roiskeiden tulee kulkeutua ulkovuorauksesta pitkin alaspäin ja tippua lopulta joko vuorilaudoituksen tai jonkin listan tippanokasta maahan. Ulkovuorauksen korjaaminen perustuu edelliseen kuvaukseen. Vaurioherkimmät kohdat ovat vuorilaudoituksen alapäässä sekä kaikissa vaakalistoissa.

Pystylautaverhouksissa ulkoverhouksen alaosat katkaistaan tarvittavilta osin sisäänpäin nouseviksi niin, että laudan alapäävät muodostavat tippanokan. So-

piva sahauskulma on noin 15 astetta. Laudan alapäävät voidaan sahata käsisirkkelillä, tai yksittäiset laudat esimerkiksi monitoimityökalulla, jolla voi sahata lautaan nähden kohtisuoraan. Puumateriaalina tulee käyttää tiukkasyistä kuusilautaa. Uusi verhouslauta sahataan yläpäästään samaan kulmaan kuin katkaistun laudan alapää ja sovitetaan tarkasti paikoilleen. Laudat asennetaan aina sydänpuoli ulospäin. Tippalistat uusitaan männyn sydänpuusta, pintapuu sahataan materiaalista pois. Tippalistan sisä- ja ulkoreuna sahataan 15 asteen kulmaan ja kiinnitetään sydänpuoli ylöspäin naulamalla puun etureunasta alahirteen kiinni.

Pajan alimmat hirret vaativat kengityksen.

Torpan ulkovuorauksen alareuna ja tippalista täytyy korjata.

3.5 KATTO

Museoalueen kaikki katot ovat betonitiilikattoja. Katoista osa on rakennettu aluskatteellisina ja osa ilman sitä. Tiilityyppi on päärakennuksen aaltomallin tiiltä lukuun ottamatta kankitiili. Tiilikattojen korjaamisessa ja huoltamisessa noudatetaan Museoviraston korjauskortiston tiilikaton korjaus -kortin ohjeita. Yleisesti tiilikatot puhdistetaan sammaleesta ja roskista harjamalla tai painepesulla, vauriot kartoitetaan ja rikkoutuneet tiilet korvataan vastaavilla korvaustiilillä sekä räystästä ja tuulilaudat uusitaan tarvittaessa.

KATON TOIMINTA

Tiilikaton täydellinen vesitiiviys perustuu tiilen ja alapuolisen aluskatteen yhteistoimintaan. Mikäli tiilikatteen läpi pääsee viistosateella ja tuulella vettä, se kulkeutuu aluskatetta pitkin räystäälle kastelematta yläpohjarakenteita.

Alueella olevat aluskatteettomat katot (paja ja riihi) eivät välttämättä tarvitse aluskatetta rakennusten käyttötarkoitus huomioiden. Kyseisten kattojen huoltamisessa tulee kuitenkin olla erittäin huolellinen ja niiden vesitiiviys edellyttää säännöllistä tarkkailua. Aluskatteettomien rakennusten käytössä tulee huomioida niissä säilytettävien esineiden kestävyys mahdollisen vesivuodon sattuessa.

Jotta kattorakenne toimii oikein, on aluskatteen ja tiilen välissä oltava kaksi koolauspuuta. Ensimmäinen räystäältä harjalle menevä koolaus ns. tuuletusrima muodostaa aluskatteen yläpuolelle yhtenäisen ilmatilan ja mahdollistavat tuuletuksen. Tuuletusriman päällä on harjan suuntaisesti menevät koolaukset eli varsinaiset tiilikatteen ruoteet. Museoalueella olevista aluskatteellisista katoista puuttuvat tuuletusrimat. Kattojen tuulettavuus on vähäistä, ja ne edellyttävät seurantaa aluskatteen ja tiilen väliin kertyvien lehtien ja roskien vuoksi. Kattoon kertyvät roskat estävät sen kuivumisen ja aiheuttavat pitkällä aikavälillä kattorakenteiden lahoamisen.

Periaate aluskatteen ja kattotiilien tuulettumisesta. Kuvassa aluskatteena toimiva vanha pärekatto on puhdistettu ja korjattu paikallisesti bitumikermillä. Lahovaurioituneet ruoteet on uusittu ja vanhat tiilet ladottu uudelleen.

PÄÄRAKENNUS

Museoalueen kattotiilet ovat päärakennusta lukuun ottamatta hyvässä kunnossa. Päärakennuksen tiilet ovat muista katoista poiketen aaltomalliset ja huomattavan hauraat. Katolla on useita vaurioituneita tiiliä, ja tiilet ovat kauttaaltaan niin hauraita, että katolla kulkeminen ei ole mahdollista ilman tiilien rikkoutumista. Katolla olevassa pahvialuskatteessa ei ole tuuletusväliä ja se päättyy virheellisesti ulkoseinän ulkopinnan sisäpuolelle. Katto edellyttää uusimisen aluskatetta myöten.

Suosittelua on purkaa päärakennuksen tiilet samalla kartoittaen niiden kunto. Hyvät ja kestävät tiilet voidaan mahdollisesti käyttää uudelleen. Harjalta vähintään ulkoseinän ulkopintaan asti ulottuvaksi aluskatteeksi asennetaan öljykarkaistu kovalevy tai diffuusioavoin kangasmainen aluskate, kuten esim. Kerabit super -aluskate. Aluskatteen päälle asennetaan tuule-

Päärakennuksen kuistin katon rakenteet ovat paikon lahoneet lehtien, roskien, huonon tuuletavuuden ja vaurioituneiden tiilien vuoksi.

tusrima ja tiilien ruoteet. Mikäli purettaessa löytyi riittävästi hyväkuntoisia tiiliä, voidaan ne hyödyntää toisella lappeella ja toiseen hankitaan vanhat hyväkuntoiset korvaustiilet. Kuistin katto operoidaan samalla tavalla.

MAALAUUS

Kattojen kuivana ja puhtaana pysymistä parantaa maalipinta. Betonitiilikatot voidaan maalata sementtimaalilla. Maalausta ei tule tehdä tiilen pintaan maali-kalvoa muodostavilla maalityypeillä.

LIITTYVÄT RAKENTEET

Kattoihin liittyvien piippujen ja hormien liitoskohtien pellitykset tulee tarkistaa ja mahdolliset viat korjataan. Päätyräystäällä olevat tuulilaudat estävät sadeveden ja roskien pääsyn kattorakenteisiin. Lahovaurioituneet ja puutteelliset tuulilaudat tulee uusia.

Päärakennuksen kattotiilet ovat hauraat ja paikoin pahasti rapautuneet.

Piippujen pellitykset täytyy tarkistaa.

Betonitiilikaton uudelleen maalaus parantaa katon kuivana ja puhtaana pysymistä.

3.6 IKKUNAT JA OVET

Ikkuna- ja ovikorjaukset suoritetaan noudatetaan Museoviraston korjauskortiston ikkuna- ja ovikorjauksia koskevien korttien ohjeita ja soveltaen RT-korttia 41-10726 (Puuikkunat, korjausrakentaminen). Ikkunoiden käynti korjataan, riippuvat irronneet saranat kiinnitetään, irtonainen helisevä ikkunalasi tiivistetään kittaamalla, puupinnat maalataan ja pintaheloitus korjataan toimintakuntoon.

Ikkunat voidaan jakaa kahteen eri pääryhmään niiden kunnon mukaan: huoltomaalaukseen ja korjausmaalaukseen. Huoltomaalaus tehdään normaalikuntoisiin ikkunoihin ja korjausmaalaus perusteellisemman käsittelyn vaativiin ikkunoihin. Osa ikkunoista edellyttää puuosakorjauksia, mikä tarkoittaa lahon tai muuten vaurioituneen puuosan korjaamista uudella korkealaatuisella tarkoitukseen sopivalla puulla. Käytettävän puutavaran laadulla on merkittävä vaikutus korjausten kestoikään. Museoalueen jokainen ikkuna ja ovi on kuntotasoltaan erilainen ja edellyttää ikkunakohtaisen tarkastelun ennen korjaustyöhön ryhtymistä.

Torpan porstuan ikkuna.

HUOLTOMAALAUUS

- käsiteltävästä alustasta poistetaan vain irtonainen ja hionnassa irtoava maali. Lasien kiinnitys ja tiivistys täydennetään. Ruostuneet metalliosat teräsharjataan ja pohjamaalataan korroosionestomaalilla. Käynti korjataan.
- pohjamaalaus vain puupuhtaille alueille maalin valmistajan ohjeiden mukaan. Ohenne maalinvalmistajan suosituksen mukaan.
- 2x öljymaalaukseen maalin valmistajan ohjeiden mukaan ohuesti, tiukasti pyörösivelimellä pohjaan hangaten. Lasirajaus maalataan kitin yli 2 mm lasiaukon puurajauksen mukaan.

Esimerkki ikkunasta, jonka toimenpiteenä on huoltomaalaus.

KORJAUSMAALAUUS

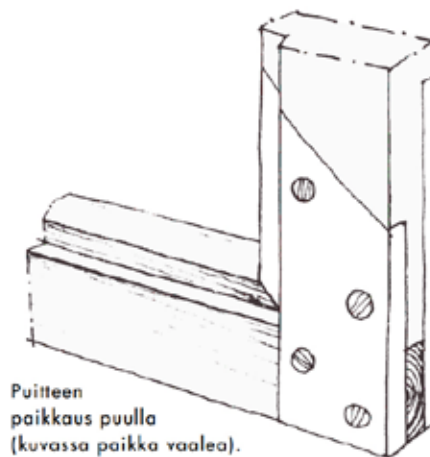
- käsiteltävästä alustasta poistetaan kaikki maali ja nukkaantunut puupinta. Lasien kiinnitys ja tiivistys kunnostetaan. Ulkopuitteiden lasikittausten tulee olla tiiviit. Ruostuneet metalliosat teräsharjataan ja pohjamaalataan korroosionestomaalilla.
- pohjamaalaus maalin valmistajan ohjeiden mukaan. Ohenne maalinvalmistajan suosituksen mukaan. Lasihuullos pohjamaalataan ennen kittautusta. Lasin ja huuloksen välin tiivistyskittaus. Lasikitti pellavaöljykittiä. Kittaus jätetään 2 mm vajaan lasin vastapuolen puurajasta.
- halkeamat kitataan öljykitillä.
- 2-3x öljymaalaukseen maalin valmistajan ohjeiden mukaan ohuesti, tiukasti pyörösivelimellä pohjaan hangaten. Lasirajaus maalataan kitin yli 2 mm lasiaukon puurajauksen mukaan.

Korjausmaalauksen tarpeessa oleva ikkunapuite. Nukkaantunut puuainehotaan kovalle puulle, suoritetaan pohjamaalaus, halkeamat kitataan ja lopuksi puite pintamaalataan.

PUUOSAKORJAUKSET

- puhdistus
- nukkaantunut puupinta hiotaan kovaan puupintaan asti. Harmaantuneessa puussa ei pysy maali kiinni. Laho ja vaurioitunut puu poistetaan porrastaen leikkauslinjaa kestävän liitoksen mahdollistamiseksi. Paikkapala muotoillaan sopivaksi ja liimataan paikoilleen kosteuden kestäväällä liimalla. Käytettävän puutavaran tulee olla samaa puulajia kuin alkupe-
räisessä puitteessa. Puuosakorjauksissa käytetään tiheäsyistä sydänpuuta. Liimauksen jälkeen paikkapala veistetään lopullisesti oikeaan muotoon.
- korjausmaalaukseen vastaavat toimenpiteet

Puitteen paikkaus puulla (kuvassa paikka vaalea). Puitteen sivukappaleen alaosa on sahattu vinosti poikki porrastaen niin, että syntyy kestävä liitos.

Kuva Museovirasto

MUISTIINPANOT

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ARKKITEHTITOIMISTO
ANTTI NYMAN

